

Innspill til Nasjonal helse- og samhandlingsplan

Visiba Care viser til invitasjon til å komme med innspill til Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Vi takker for muligheten, og oversender med dette vårt skriftlige innspill til meldingsarbeidet.

I tillegg til vårt skriftlige innspill, ber vi Helse- og omsorgsdepartementet om å legge til rette for en god involvering og høring av aktørgruppene som vil bli påvirket av stortingsmeldingen. Vi håper med dette at departementet i det videre arbeidet tilrettelegger for en prosess som inkluderer gode arenaer for aktiv dialog med leverandørindustrien.

Overordnede betraktninger

Framskrivninger mot 2030 av behovet for helsepersonell viser med all tydelighet at helsetjenesten må jobbe på helt nye måter. Visjonen om «vår felles helse- og omsorgstjeneste» vil være avhengig av at behovet både for økt effektivitet ikke går på bekostning av pasientsikkerheten og at forebygging får samme prioritet som behandling.

Statsråden skisserer i sin invitasjon til innspill flere hovedtema som stortingsmeldingen vil omfatte. Visiba Care vil benytte anledningen til å peke på at kapittelinnstillingen samtidig understreker de største utfordringene for helse- og omsorgstjenesten framover. Digitalisering og teknologi behandles, slik vi lesere oversikten, fortsatt som et egne tema og dermed også delvis løsrevet fra helse- og omsorgstjenesten.

Bruk av teknologi og digitale verktøy er allerede en helt integrert del av hvordan helsetjenester tilbys. Visiba Care mener derfor det bør være et tydelig utgangspunkt at vi nå står midt oppe i en digital transformasjon av helse- og omsorgstjenestene. Helse- og samhandlingsplanen må med dette ha en helt tydelig vektlegging av nye måter å gjennomføre kontakter med helsetjenesten på, og endring av etablerte arbeidsprosesser.

For å tilpasse Nasjonal helse- og samhandlingsplan til dagens utfordringer foreslår Visiba Care at hovedtemaene «Samhandling» og «Digitalisering» istedenfor å være to egne hovedtema, heller behandles innenfor temaene «Kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet» og «Desentraliserte helsetjenester og sømløse pasientforløp».

Når det gjelder det sistnevnte tema opplever Visiba Care at dette er med på å sementere den etablerte tenkningen i kategoriseringen av utviklingsområdene innenfor helse- og omsorgstjenestene. Det er et sentralt poeng i det videre arbeidet å sikre en mer likeverdig tilgang til helsetjenester uavhengig av bosted og sosial status. Dette må gjelde i sentrale områder, så vel som desentralt. Det handler ikke bare om tilgangen til gitte typer tjenester, men i vel så stor grad bør det handle om hvordan tjenestene gjøres tilgjengelig for innbygger.

Samtidig vil vi peke på at «pasientforløp» indikerer en fortsatt prioritering av behandling, på bekostning av forebygging. Samtidig må et forløp tuftes på en helsetjeneste som henger godt sammen, og hvor vekslingene mellom tjenestenivåene ikke skaper utfordringer for innbygger eller helsepersonell. Visiba Care foreslår «Tilgjengelige og helhetlige helsetjenester» som en mer dekkende beskrivelse av et hovedtema enn «Desentraliserte helsetjenester og sømløse pasientforløp».

Statsråden ber om innspill på tre områder. Visiba Care vil i det videre behandle disse ut fra vår rolle som leverandør av helseteknologi. Innspillet gis innenfor temaet kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet, og det vi anbefaler å omtale som tilgjengelige og helhetlige helsetjenester.

Hva er de viktigste utfordringene å adressere?

Visiba Care har gjennom flere innspill til Helse- og omsorgsdepartementet løftet frem behovet for å se på helseteknologileverandørene som en ressurs, og ikke en utfordring. Vi har en merket en positiv endring på dette området, som er helt avgjørende for det videre arbeidet.

Visiba Care har også vært opptatt av at digitaliseringen av helse- og omsorgstjenestene må se forbi elektroniske pasientjournal, og tett integrasjon av alle løsninger med EPJ. Over tid har det også vært en vesentlig satsning på store nasjonale løsninger. Visiba Care mener denne satsningen har vært riktig, men stiller oss bak regjeringens budskap om stegvis utvikling som et skritt i riktig retning. Visiba Care vil også benytte anledningen til å vise til Stortingets behandling av forslag til endring av pasientjournalloven. Høyre pekte i behandlingen på behovet for økt fokus på bruker- og pasientperspektivet i det videre digitaliseringsarbeidet. Vi håper regjeringen stiller seg bak dette, og at dette blir en sentral ambisjon i den kommende stortingsmeldingen.

Den mest umiddelbare utfordringen helse- og omsorgstjenesten står ovenfor er mangelen på helsepersonell. For å lykkes med de helsepolitiske målene som er satt er vi avhengige av å tilby flere, og bedre, helsetjenester med færre hender. Det

vil handle om å gjøre dialogen med helsetjenesten enklere for innbyggerne. Samtidig som helsepersonell gis mulighet til å løse sine oppgaver mest mulig effektivt. Det er behov for en langt raskere innføring av nye verktøy som gjør det både mindre ressurskrevende og raskere å utføre de enkle, men tidkrevende oppgavene. En større del av ressursene må frigjøres til de som faktisk trenger det. Dette krever en større grad av tilgjengeliggjøring av digitale tjenester som legger til rette for at helsepersonell kan bruke mindre tid til administrasjon. Behovet er med andre ord bredere enn tilgang til helseopplysninger.

Vår felles helse- og omsorgstjeneste er avhengig av et sterkt leverandørmarked. Et sterkt leverandørmarked som kan levere differensierte løsninger slik at både spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten kan organisere sine tjenestetilbud ut fra sitt behov og nyttevurderinger. Et voksende tjenestetilbud og økning i persontilpassede behov kreve et vesentlig bredere tilbud av løsninger. Samtidig er forutsetningen at innbygger og helsepersonell ikke skal merke at de forflytter seg mellom ulike løsninger. Helsetjenesten skal, og må, i mye større grad oppleves som én tjeneste. Det er allikevel et sentralt poeng at *enhetlig* ikke trenger å være det samme som *ensretting*.

Måloppnåelse er avhengig av gode nasjonale infrastrukturer, som er fleksible for endring. Visiba Care mener helsenorge.no bør være den felles nasjonale inngangsporten til helsetjenesten. Det er allikevel slik at det er mange oppgaver helsenorge.no verken kan eller skal løse. Et område hvor gevinstpotensialet for lokale digitale løsninger er særlig stort er innenfor strukturering av kommunenes digitale tjenester på virksomhetsnivå. Med fleksible og skalerbare plattformløsninger levert utenfor, men integrert med helsenorge.no, kan kommunene innovere sitt tjenestetilbud samtidig som de frigjør ressurser.

Visiba Care mener derfor det er helt avgjørende, både for spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten, at det i langt større grad satses på løsninger som kan bidra til å utløse gevinster basert på behov og nytte. Disse løsningene eksisterer i markedet som hyllevare, men de tas dessverre i for liten grad i bruk. Visiba Care opplever, gjennom direkte tilbakemeldinger fra kommuner, at mange innenfor dette markedet sitter på gjerdet og venter på løsninger som utvikles gjennom for eksempel helsenorge.no. Dette senker takten på innføring av digitale tjenester, samtidig som det gir en lite hensiktsmessig digitalisering.

Visiba Care ønsker i den anledning å vise til to eksempler, Digihelse og Digihelsestasjon. Dette er gode løsninger, som når innført kan gi høy nytte for kommunene. Samtidig mener vi at disse tjenestene representerer en stor utfordring for den videre digitaliseringen. Leverandørindustrien kan ikke konkurrere kommersielt med statlig utviklede løsninger. På samme måte er alle aktører omforent i at det er nødvendig og ønskelig med et øko-system av

leverandører. Det betinger imidlertid en eksistens av et faktisk marked, hvor konkurranse skjer på like vilkår. Slik er det ennå ikke i dag.

Visiba Care mener med dette at det er helt avgjørende at Nasjonal helse- og samhandlingsplan adresserer gode tiltak for en sterk leverandørindustri som kan bidra til å realisere tilgjengelige og helhetlige helsetjenester. På samme måte er det helt avgjørende at meldingen legger til rette for en tydelig ansvarsdeling mellom stat og industri i utvikling av digitale tjenester. Det er satt gang flere arbeid for å utarbeide tydelige prinsipper for bruk av markedet og samarbeid med leverandørindustrien. For at disse prinsippene skal gi resultater mener vi det fortsatt mangler et tilstrekkelig presisjonsnivå med konkrete tiltak.

Hvilke tiltak er aktuelle?

Visiba Care mener det er et gjennomgående behov for å se bredere på innføring av nye digitale tjenester. Vi mener allikevel det er viktig å fortsatt prioritere arbeidet med samhandlingsplattformen.

Visiba Care vil imidlertid løfte behovet for at Nasjonal helse- og samhandlingsplan etablerer gode rammer som legger til rette for at nasjonale og lokale strategier adresserer mulighetsrommet for digitalisering av tjenester som legger bedre til rette for forebygging og administrasjon. Planen må legge tydelige overordnede føringer slik at kommende strategier i større grad kan baseres på behov og nytte for å løse de enklere utfordringene for helse- og omsorgstjenesten. Dette vil bidra til å dempe kostnadsveksten og gi økte ressurser til å håndtere de mer krevende oppgavene helse- og omsorgstjenesten står ovenfor.

På tiltakssiden ligger det også et behov for å i en langt større grad prioritere forskning og følgeforskning av nytten ved innføring av nye tjenester. Helsesektoren vet i dag mye om hvilke tjenester som gir gevinst, og hvilke tjenester som gir liten nytte. Bedre strukturer for overføring av kunnskap og kompetanse vil være avgjørende i det videre arbeidet med vår felles helse- og omsorgstjeneste.

Visiba Care mener videre at det i langt større grad enn i dag må sikres at kommunene har et tilstrekkelig handlingsrom til å endre sine tjenester basert på sine behov. Et godt samspill mellom nasjonal infrastruktur og lokale løsninger vil være en kritisk suksessfaktor i tiden som kommer. Det er imidlertid, særlig innenfor digitalisering, behov for tydeligere nasjonale rammer sammen med en tydelig forankring av lokalt ansvar for utvikling av helse- og omsorgstjenestene.

Visiba Care vil særlig fremheve følgende tiltak som innspill til det videre arbeidet med Nasjonal helse- og samhandlingsplan:

- Etablere tydeligere rammer for ansvarsfordeling mellom stat og kommune i innføring av digitale tjenester, herunder sørge for at det er enkelt for kommunene å gjøre sine tjenester tilgjengelige gjennom helsenorge.no.
- Bidra til at det stilles høyere krav til beskrivelse av behov og nytte enn tekniske løsninger i det strategiske utviklingsarbeidet, både nasjonalt og lokalt.
- Utarbeide en plan for økonomiske virkemidler som gir kommunene et større handlingsrom til å forme egne tjenestetilbud og løsninger.
- Etablere gode insentiv ordninger for følgeforskning som bidrar til å sikre at det ligger en trygghet i nytteperspektivet ved innføring av nye tjenester.
- I samarbeid med leverandørindustrien utrede forslag til strukturer for tidlig dialog mellom helsetjenesten og leverandørene som også inkluderer rett nivå av statlig regulering.
- Etablere strukturer og arenaer for kompetanseoverføring som kan bistå helse- og omsorgstjenesten i å bli bedre til å stille krav (bestille).

Pågående arbeid og gode eksempler departementet bør være kjent med

Statsråden ber i invitasjonen til innspill på gode eksempler departementet bør være kjent med. I lys av våre øvrige innspill vil Visiba Care særlig trekke frem det strategiske arbeidet som er gjort i Vestvågøy kommune.

Vestvågøy kommune har over tid jobbet strategisk og målrettet med visjonen om «Digitalt førstevalg».

Satsningen er en visjon som bygger på at *helsetjenesten skal være digital når det er mest praktisk, og fysisk når det er nødvendig*. Dette skaper enorm verdi for innbyggerne med kortere ventetid, unødvendige reiser og et mer likestilt tilbud. På lik linje sparer kommunen verdifulle ressurser, og kan tilby mer samhandling og dermed enda bedre kvalitet i sitt helsetilbud og på sikt frigjøring av tid og ressurser for personell innenfor helsetjenesten.

I dette ligger det en grunntanke om at innbygger skal få tidlig hjelp på riktig nivå, der innbygger befinner seg. Kommunen er nå i startgroppen med å rulle ut sine løsninger.

Prosjektet har fra en tidlig fase etablert et samarbeid med Nordlandsforskning som under tre år skal følge prosjektet og fortløpende vurdere effekten for tjenesten, innbyggerne og for samfunnet i stort. Det å koble på forskning ifra starten er et svært viktig grep både for å følge utviklingen slik at justeringer kan gjøres

underveis, men i stor grad for å bygge mest mulig kunnskap og kompetanse. Noe andre kommuner også kan dra nytte av.

Kommunen er nå i gang med å sette strategien ut i livet gjennom tjenesteutvikling og innføring av nye digitale tjenester.

Vi anbefaler derfor Statsråden og Helse- og omsorgsdepartementet å se nærmere på både på strategiutviklingsprosessen og det operative arbeidet som Vestvågøy kommune har utført og gjennomfører.

Vi vil også ta tilfellet i akt å oppmerksomme dere på den paneldiskusjon vi arrangerte under Arendalsuka med tema:

[Kommunenes digitale transformasjon. Klarer vi å oppfylle både innbyggernes og helsepersonells behov? - YouTube](#)